

LEBRIS

We know
books

LEGĂTURILE PRIMEJDIOASE

CHODERLOS DE LACLOS

Traducere din limba franceză
AL. PHILIPPIDE

LITERA

București

CUPRINS

Înștiințarea editorului	7
Prefața redactorului.....	9
PARTEA ÎNTÎI	15
Scrisoarea I	17
Scrisoarea a II-a.....	19
Scrisoarea a III-a	21
Scrisoarea a IV-a.....	22
Scrisoarea a V-a	24
Scrisoarea a VI-a.....	27
Scrisoarea a VII-a	30
Scrisoarea a VIII-a.....	31
Scrisoarea a IX-a.....	32
Scrisoarea a X-a	34
Scrisoarea a XI-a.....	38
Scrisoarea a XII-a	41
Scrisoarea a XIII-a.....	41
Scrisoarea a XIV-a	42
Scrisoarea a XV-a	43

Scrisoarea a XVI-a	45
Scrisoarea a XVII-a.....	47
Scrisoarea a XVIII-a	48
Scrisoarea a XIX-a	50
Scrisoarea a XX-a	51
Scrisoarea a XXI-a.....	52
Scrisoarea a XXII-a	55
Scrisoarea a XXIII-a	57
Scrisoarea a XXIV-a	61
Scrisoarea a XXV-a.....	63
Scrisoarea a XXVI-a	64
Scrisoarea a XXVII-a.....	66
Scrisoarea a XXVIII-a.....	68
Scrisoarea a XXIX-a	69
Scrisoarea a XXX-a.....	71
Scrisoarea a XXXI-a	72
Scrisoarea a XXXII-a.....	73
Scrisoarea a XXXIII-a	76
Scrisoarea a XXXIV-a.....	78
Scrisoarea a XXXV-a	81
Scrisoarea a XXXVI-a.....	83
Scrisoarea a XXXVII-a	86
Scrisoarea a XXXVIII-a.....	87
Scrisoarea a XXXIX-a.....	89
Scrisoarea a XL-a.....	90
Scrisoarea a XLI-a	93
Scrisoarea a XLII-a.....	94
Urmarea scrisorii a XL-a	96
Scrisoarea a XLIII-a	98
Scrisoarea a XLIV-a.....	99
Scrisoarea a XLV-a	105
Scrisoarea a XLVI-a.....	106
Scrisoarea a XLVII-a	107
Scrisoarea a XLVIII-a.....	109

Scrisoarea a XLIX-a.....	111
Scrisoarea a L-a	112
PARTEA A DOUA.....	115
Scrisoarea a LI-a.....	117
Scrisoarea a LII-a	120
Scrisoarea a LIII-a	122
Scrisoarea a LIV-a	123
Scrisoarea a LV-a.....	125
Scrisoarea a LVI-a	126
Scrisoarea a LVII-a.....	128
Scrisoarea a LVIII-a.....	130
Scrisoarea a LIX-a	132
Scrisoarea a LX-a.....	133
Scrisoarea a LXI-a	133
Scrisoarea a LXII-a.....	135
Scrisoarea a LXIII-a	136
Scrisoarea a LXIV-a.....	142
Scrisoarea a LXV-a	144
Scrisoarea a LXVI-a.....	146
Scrisoarea a LXVII-a	148
Scrisoarea a LXVIII-a.....	149
Scrisoarea a LXIX-a.....	151
Scrisoarea a LXX-a	152
Scrisoarea a LXXI-a.....	154
Scrisoarea a LXXII-a	159
Scrisoarea a LXXIII-a.....	160
Scrisoarea a LXXIV-a	161
Scrisoarea a LXXV-a.....	163
Scrisoarea a LXXVI-a	164
Scrisoarea a LXXVII-a.....	170
Scrisoarea a LXXVIII-a	171
Scrisoarea a LXXIX-a	174
Scrisoarea a LXXX-a	181

Scrisoarea a LXXXI-a	183
Scrisoarea a LXXXII-a.....	193
Scrisoarea a LXXXIII-a	195
Scrisoarea a LXXXIV-a.....	198
Scrisoarea a LXXXV-a	200
Scrisoarea a LXXXVI-a.....	210
Scrisoarea a LXXXVII-a	211
PARTEA A TREIA	215
Scrisoarea a LXXXVIII-a.....	217
Scrisoarea a LXXXIX-a	218
Scrisoarea a XC-a.....	219
Scrisoarea a XCI-a	222
Scrisoarea a XCII-a.....	224
Scrisoarea a XCIII-a	225
Scrisoarea a XCIV-a.....	227
Scrisoarea a XCV-a	228
Scrisoarea a XCVI-a.....	229
Scrisoarea a XCVII-a	234
Scrisoarea a XCVIII-a.....	237
Scrisoarea a XCIX-a	240
Scrisoarea a C-a	246
Scrisoarea a CI-a.....	249
Scrisoarea a CII-a	251
Scrisoarea a CIII-a.....	253
Scrisoarea a CIV-a	255
Scrisoarea a CV-a.....	260
Scrisoarea a CVI-a	264
Scrisoarea a CVII-a.....	267
Scrisoarea a CVIII-a	270
Scrisoarea a CIX-a	272
Scrisoarea a CX-a.....	274
Scrisoarea a CXI-a	279
Scrisoarea a CXII-a.....	280

Scrisoarea a CXIII-a	281
Scrisoarea a CXIV-a.....	286
Scrisoarea a CXV-a	288
Scrisoarea a CXVI-a.....	292
Scrisoarea a CXVII-a	294
Scrisoarea a CXVIII-a.....	295
Scrisoarea a CXIX-a	297
Scrisoarea a CXX-a	298
Scrisoarea a CXXI-a	300
Scrisoarea a CXXII-a	302
Scrisoarea a CXXIII-a.....	304
Scrisoarea a CXXIV-a.....	305
PARTEA A PATRA.....	309
Scrisoarea a CXXV-a	311
Scrisoarea a CXXVI-a	320
Scrisoarea a CXXVII-a.....	322
Scrisoarea a CXXVIII-a	323
Scrisoarea a CXXIX-a.....	325
Scrisoarea a CXXX-a	327
Scrisoarea a CXXXI-a.....	329
Scrisoarea a CXXXII-a	331
Scrisoarea a CXXXIII-a	333
Scrisoarea a CXXXIV-a	336
Scrisoarea a CXXXV-a.....	339
Scrisoarea a CXXXVI-a	341
Scrisoarea a CXXXVII-a.....	342
Scrisoarea a CXXXVIII-a	345
Scrisoarea a CXXXIX-a	347
Scrisoarea a CXL-a	348
Scrisoarea a CXLI-a.....	351
Scrisoarea a CXLII-a	354
Scrisoarea a CXLIII-a	355
Scrisoarea a CXLIV-a	356

Scrisoarea a CXLV-a.....	358
Scrisoarea a CXLVI-a	360
Scrisoarea a CXLVII-a.....	362
Scrisoarea a CXLVIII-a.....	365
Scrisoarea a CXLIX-a	366
Scrisoarea a CL-a.....	369
Scrisoarea a CLI-a.....	371
Scrisoarea a CLII-a	373
Scrisoarea a CLIII-a.....	376
Scrisoarea a CLIV-a	377
Scrisoarea a CLV-a.....	378
Scrisoarea a CLVI-a.....	381
Scrisoarea a CLVII-a.....	382
Scrisoarea a CLVIII-a	384
Scrisoarea a CLIX-a.....	385
Scrisoarea a CLX-a	385
Scrisoarea a CLXI-a.....	386
Scrisoarea a CLXII-a	388
Scrisoarea a CLXIII-a.....	389
Scrisoarea a CLXIV-a	391
Scrisoarea a CLXV-a.....	391
Scrisoarea a CLXVI-a	395
Scrisoarea a CLXVII-a.....	395
Scrisoarea a CLXVIII-a.....	396
Scrisoarea a CLXIX-a	399
Scrisoarea a CLXX-a.....	401
Scrisoarea a CLXXI-a	404
Scrisoarea a CLXXII-a.....	405
Scrisoarea a CLXXIII-a	407
Scrisoarea a CLXXIV-a.....	410
Scrisoarea a CLXXV-a	411

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

Scrisoarea I

Cécile Volanges către Sophie Carnay
La călugărițele ursuline din...

Vezi, buna mea prietenă, că mă țin de cuvânt și că pălăriuțele și zorzoanele nu-mi răpesc tot timpul; o să-mi rămână întotdeauna pentru tine. Totuși, am văzut mai multe podoabe azi, într-o singură zi, decât în cei patru ani pe care i-am petrecut împreună, și cred că trufașa Tanville¹ își va face multă inimă rea la prima mea vizită, când bineînțeles voi cere s-o văd, decât a crezut că ne face ea de câte ori a venit să ne vadă în *fiocchi*². Mama mi-a cerut părerea despre toate; mă socotește mult mai puțin școlăriță ca până acum. Am camerista mea, am o odaie și un birouaș de care dispun, și îți scriu la o masă de scris drăguță, a cărei cheie mi-a fost încredințată și în care pot să închid tot ce vreau. Mama mi-a spus c-o s-o văd în fiecare dimineață la sculare; că pentru prânz e de ajuns să fiu pieptănată, deoarece vom fi totdeauna singure și că-mi va spune atunci, în fiecare zi, ora la care va trebui s-o regăsesc după-amiază. Tot restul timpului e la dispoziția mea, și am harpa, desenul și cărți ca și la mănăstire; doar maica Perpétue lipsește ca să mă certe

¹ Elevă la aceeași mănăstire

² Împopotonată (în limba italiană în original) (n.red.)

și e la voia mea să nu fac toată ziua nimic; dar cum n-o am pe Sophie a mea cu care să vorbesc și să râd, sunt mai bucuroasă când am ceva de făcut.

Nu-i încă ora cinci, pe mama n-o întâlnesc decât la șapte, timp destul dacă aş avea ce să-ți spun! Dar nu mi s-a spus încă nici mie nimic; și dacă n-ar fi pregătirile la care asist și droaia de lucrătoare care toate vin pentru mine, aş crede că nimeni nu se gândește să mă mărite și că totul nu e decât o nouă trăncăneală a Iosefinei¹. Totuși, mama mi-a repetat de-atâtea ori că o domnișoară trebuie să rămână la mănăstire până în ziua când se mărită, încât de vreme ce m-a scos de acolo, tot Iosefina are probabil dreptate.

Se oprește chiar acum un rădvan la poartă și mama îmi trimite vorbă să mă duc imediat la ea. Dacă cumva o fi domnul cu pricina? Nu sunt îmbrăcată, mâna îmi tremură și îmi bate inima. Am întrebat-o pe cameristă dacă știe cine e la mama; „Cum nu“, zise ea, „e domnul C...“ și râdea! O! Cred că e el. Mă întorc negreșit să-ți povestesc ce s-a întâmplat. Tot e ceva că știu măcar cum îl cheamă. Nu trebuie să te lași așteptată. La revedere, doar pentru o clipă.

Cum o să râzi de biata Cécile! O! Mi-a fost tare rușine! Dar și tu ai pățit la fel. Cum am intrat la mama, am văzut un domn în negru stând lângă ea în picioare. L-am salutat cum m-am priceput mai bine și am rămas incremenită în loc. Îți închipui cu ce ochi îl priveam! „Doamnă“, spuse el mamei în timp ce-mi făcea o plecăciune, „iată o încântătoare domnișoară, și îmi dau seama mai bine ca oricând cât prețuiește bunătatea dumneavoastră.“ La auzul unor vorbe atât de clare m-a apucat un tremurici încât nu mai puteam să mă țin pe picioare; am găsit un fotoliu în care m-am așezat, tare roșie la față și cu totul buimăcită. Abia mă așezasem și iată-l pe domnul în genunchi dinaintea mea. Biata Cécile și-a pierdut atunci capul; eram, cum a spus mama, foarte speriată. M-am ridicat scoțând un țipăt ascuțit... știi, ca în ziua când a tunat. Pe mama o pufni râsul și-mi spuse: „Ei! Ce-i cu tine? Stai jos și lasă-l pe domnul

¹ Portăreasa mănăstirii

să-ți ia măsura piciorului“. Într-adevăr, draga mea, domnul era pantofar. Nici nu pot să-ți spun ce rușine mi-a fost; din fericire, nu era de față decât mama. Când voi fi măritată, cred că n-o să mai recurg la serviciile acestui pantofar.

Iată-ne foarte învățate! La revedere. E aproape șase și camerista îmi spune că trebuie să mă îmbrac. La revedere, dragă Sophie! Te iubesc ca și cum aș fi încă la mănăstire.

P.S. Nu știi prin cine să-ți trimit scrisoarea; voi aștepta deci să vină Iosefina.

*Paris, 3 august 17***

Scrisoarea a II-a

*Marchiza de Merteuil către viconte de Valmont,
la castelul ...*

Întoarce-te, iubite viconte, întoarce-te; ce faci, ce poți să faci la o mătușă bătrână a cărei avere e toată pe numele dumitale? Vino numaidecât, am nevoie de dumneata. Am o idee grozavă a cărei înfăptuire vreau să ți-o încredințez. Numai cuvintele astea și ar trebui să-ți ajungă; și, prea măgulit de alegerea mea, s-ar cuveni să vii în grabă și să ascuți poruncile mele în genunchi; dar dumneata abuzezi de slăbiciunea mea chiar acum, când nu te mai bucuri de ea; și în alternativa unei veșnice uri sau a unei neasemuite îngăduințe, ai noroc că bunătatea mea e mai tare. Doresc deci să-ți împărtășesc proiectele mele, dar jură-mi, credincios cavaler cum te știi, că n-o să începi nici o aventură înainte de-a o fi dus pe aceasta la bun sfârșit. E vrednică de un erou, vei sluji dragostea și răzbunarea; va fi, în sfârșit, o *rouerie*¹ mai mult de pus în memoriile dumitale; da, în memoriile dumitale, căci vreau să fie tipărite odată și mă însărcinez să

¹ Cuvintele acestea *roué* și *rouerie* („crai“ și „craillac“), pe care, din fericire, societatea bună începe să le părăsească, erau foarte la modă în vremea când au fost scrise scrisorile acestea.

ți le scriu. Dar să lăsăm astea și să ne întoarcem la ceea ce mă frământă.

Doamna de Volanges își mărită fata; e deocamdată un secret pe care mi l-a încredințat totuși ieri. Și pe cine crezi că a ales drept ginere? Pe contele de Gercourt. Cine ar fi zis c-o să devin vara lui Gercourt? Sunt furioasă... Ei, tot nu ghicești? Uf! greu mai ești de cap! I-ai iertat prin urmare aventura cu soția intendentului? Și eu oare n-am poate și mai multe motive să mă plâng de el, monstru ce ești¹? Dar mă liniștesc, speranța că mă voi răzbuna îmi înseninează sufletul.

Te-a plictisit și pe dumneata de sute de ori, ca și pe mine, importanța pe care o dă Gercourt femeii pe care o va lua de soție și prostescia lui îngâmfare care-l face să creadă că va evita soarta inevitabilă. Cunoști ridicolele lui preferințe pentru educația la mănăstire și prejudecățile lui, și mai ridicole, în favoarea cumineniei blondelor. Aș pune într-adevăr rămășag că niciodată nu s-ar fi hotărât la căsătoria aceasta, cu toate cele șazeci de mii de livre pe an ale micuței Volanges, dacă ea ar fi fost oacheșă și n-ar fi fost crescută la maici. Să-i dovedim așadar că nu-i decât un caraghios; mai curând sau mai târziu tot așa va trebui să sfârșească; nu asta mă stingherește; dar hazul ar fi să fie chiar de la început. Cum am petrece a doua zi ascultându-i laudăroșeniile, fiindcă se va lăuda; și fetița asta, odată pusă pe roate, e de mirare dacă nu ajunge Gercourt, la rândul său, de pomină în Paris.

De altminteri, eroina acestui nou roman merită ostenelele dumitale; e cu adevărat frumoasă, nu are decât cincisprezece ani, un boboc de trandafir; e drept că este nemaipomenit de stângace și nu știe să se poarte în lume. Dar voi, bărbații, nu prea vă temeți de asta; pe deasupra, o privire galeșă care promite multe, într-adevăr; mai adaugă la asta și faptul că ți-o

¹ Pentru a înțelege aluzia aceasta, trebuie știut că domnul de Gercourt o părăsise pe marchiza de Merteuil pentru soția intendentului de ..., care îl sacrificase pe viconte de Valmont, și că de atunci marchiza și viconte de Valmont legaseră o strânsă prietenie. Cum aventura aceasta s-a petrecut cu mult înaintea întâmplărilor despre care e vorba în aceste scrisori, am crezut de cuviință să suprim toată corespondența referitoare la ea.

recomand eu; nu-ți mai rămâne decât să-mi mulțumești și să mă asculți.

Vei primi scrisoarea aceasta mâine-dimineață. Vreau să fiu mâine-seară la șapte la mine. Nu voi primi pe nimeni până la opt, nici chiar pe cavalerul stăpân al inimii mele; nu are destulă minte pentru o treabă atât de însemnată. După cum vezi, dragostea nu mă orbește. La opt îți redau libertatea și te vei întoarce la zece să cinezi cu drăgălașa, căci mama și fata iau masa la mine. La revedere, e douăsprezece trecute, în curând nu mă voi mai ocupa de dumneata.

Paris, 4 august 17**

Scrisoarea a III-a

Cécile Volanges către Sophie Carnay

Nu știu încă nimic, buna mea prietenă. Mama a avut ieri multă lume la cină. Cu tot interesul pe care-l aveam să observ, mai ales pe bărbați, m-am plictisit grozav. Cu toții, bărbați și femei, se uitau lung la mine și pe urmă își șopteau ceva la ureche, vedeam bine că vorbeau despre mine; asta mă făcea să roșesc, dar n-aveam încotro. Aș fi dat mult să nu roșesc; fiindcă am băgat de seamă că celelalte femei nu roșesc când sunt privite; sau poate că roșul cu care-și spoiesc fața nu-l lasă să se vadă pe acela pricinuit de faptul că se află în încurcătură; căci, oricum, e greu să nu roșești când se uită un bărbat țintă la tine.

Ceea ce mă îngrijora mai mult era că nu puteam ști ce gândeau despre mine. Cred totuși că am auzit de vreo două-trei ori cuvântul *frumoasă*; dar am auzit foarte deslușit pe acela de *stângace*; și trebuie să fie adevărat deoarece femeia care-l spunea e rudă și prietenă cu mama; s-ar zice chiar că a prins de la început simpatie de mine. E singura persoană care mi-a vorbit, în tot cursul serii. Mâine suntem la masă la ea.

Am mai auzit după-masă pe un bărbat care vorbea desigur despre mine și spunea altuia: „Trebuie lăsată să se mai coacă,

vom vedea la iarnă“. Poate e acela care trebuie să mă ia de nevastă; dar atunci înseamnă că asta o să se întâmple abia peste patru luni. Mult așa da să știu cum stau lucrurile.

Iat-o pe Iosefina, îmi spune că se grăbește. Vreau totuși să-ți povestesc încă una din stângăciile mele. O! Cred că doamna aceea are dreptate!

După-masă, s-au așezat la joc. Stăteam lângă mama; nu știu cum s-a întâmplat, dar am adormit aproape numaidecât. M-a deșteptat un mare hohot de râs. Nu știu dacă râdeau de mine, dar mă tem că da. Mama mi-a dat voie să mă retrag și asta mi-a făcut mare plăcere. Închipuie-ți, era unsprezece trecute. La revedere, dragă Sophie, iubește-o mereu pe Cécile a ta. Crede-mă, receptiile și petrecerile nu sunt atât de pline de haz cum ni le închipuiam noi.

Paris, 4 august 17**

Scrisoarea a IV-a

*Viconte de Valmont
cătred marchiza de Merteuil, la Paris*

Poruncile dumitale sunt pline de farmec; iar chipul în care le dai e și mai încântător; ai fi în stare să ne faci să îndrăgim despotismul. Nu e prima oară când regret, după cum știi, că nu mai sunt sclavul dumitale; și oricât de *monstru* ai spune că sunt, îmi amintesc mereu cu plăcere de vremea când mă cinsteai cu porecle mai dulci. Adesea chiar doresc să le merit din nou și până la urmă, împreună cu dumneata, să dau lumii o pildă de statornicie. Dar ne cheamă interese mai mari; soarta noastră e să cucerim; trebuie s-o urmăm; poate la capătul carierei noastre ne vom regăsi iar; căci, fie spus fără supărare, prea frumoasa mea marchiză, pe calea asta mă urmezi de aproape, dacă nu mi-o iei chiar înainte; și de când ne-am despărțit întru binele omenirii și am început să propovăduim credința fiecare pe contul său, am impresia că în misiunea aceasta de dragoste

ai făcut mai mulți adepți decât mine. Îți cunosc zelul, râvna înflăcărată, și dacă zeul amorului ne-ar judeca după fapte, dumneata ai ajunge într-o bună zi patroana vreunui mare oraș, câtă vreme prietenul dumitale cel mult ar putea fi un sfânt de cătun. Te miră limbajul acesta, nu-i așa? Dar de-o săptămână încoace, nu aud, nu vorbesc altul; și doar pentru a mă perfecționa în privința lui mă văd silit să-ți nesocotesc poruncile.

Nu te supăra și ascultă-mă. Păstrătoare a tuturor secretelor inimii mele, îți voi încredința cel mai îndrăzneț proiect pe care l-am făurit vreodată. Ce-mi propui dumneata? Să seduc o fată care n-a văzut și nu știe nimic; care îmi va cădea în brațe, ca să zic așa, fără nici o apărare; pe care primul omagiu o va zăpăci și pe care curiozitatea o va împinge mai repede decât dragostea. Douăzeci alții pot izbuti ca și mine. Nu e tot astfel în ce privește aventura care mă preocupă; succesul aici îmi asigură în egală măsură glorie și plăcere. Dragostea care-mi pregătește cununa ezită și ea între mirt și laur, sau poate le va reuni ca să-mi cinstească triumful. Dumneata însăși, frumoasa mea prietenă, cuprinsă de-un sfânt respect, vei spune entuziasmată: „Iată bărbatul după pofta inimii mele“.

O cunoști pe soția președintelui de Tourvel, știi cât e de evlavioasă, cât de mult ține la soțul ei, ce principii severe o călăuzesc. Iată ređuta pe care o atac; inamicul vrednic de mine; iată țelul pe care vreau să-l ating:

*Și dacă a-l obține nu m-am învrednicit,
Rămân măcar cu cinstea de a-l fi plănuít.*

Poți cita versuri proaste când ele aparțin unui mare poet¹.

Află deci că președintele e în Burgundia, din pricina unui mare proces (nădăjduiesc să-l fac să piardă unul și mai important). Inconsolabila lui jumătate își va petrece aici tot timpul acestei triste văduvii. O liturghie în fiecare zi, câteva vizite săracilor din canton, rugăciuni dimineața și seara, plimbări solitare, conversații pioase cu bătrâna mea mătușă, câteodată o partidă nenorocită de vist, iată singurele distracții la care ar putea să

¹ La Fontaine (*Epistolă dedicată domnului Dauphin, La Fontaine, Fabule*)